

دین و دین‌های معاصر

سال دوازدهم، شماره دوم، پیاپی ۲۳، پاییز و زمستان ۱۴۰۴

دین و دنیای معاصر

دوفصلنامه علمی / سال دوازدهم / شماره دوم، پاییز و زمستان ۱۴۰۴

- * نقش ملاحظات اخلاقی در استدلال فقهی
- * وجه دیگر مسئله دین و اخلاق: از وابستگی تا تنش
- * هوش مصنوعی، آگاهی و باورهای دینی
- * اسلام اجتماعی در رویکرد آیت‌الله سیستانی
- * تسری قاعده تفویض دین به معصوم (ع) در تخفیف مجازات‌ها در عصر غیبت و...
- * کاربرد بنای عقلا در فقه جزایی اسلام
- * کاربست قواعد لاضرر و اتلاف در ضمان و مسئولیت ناشی از تخریب محیط زیست
- * تحلیل تطبیقی دیدگاه‌های معاصر درباره آیات ربا در قرآن کریم: با تأکید بر آرای ...
- * علم قدسی در برابر علم مدرن در اندیشه سید حسین نصر؛ بازتاب مبانی معرفت...
- * تاب‌آوری دینی مسلمانان در عصر علم
- * نقد نئوآنتیسم داروینی از زاویه نگاه جریان‌های منتقد غربی
- * کانت و خداآوری

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دوفصلنامه «دین و بنیای معاصر» ادامه انتشار دوفصلنامه «پرتو وحی» سابق است که به کوشش مرکز مطالعات قرآن دانشگاه مفید منتشر می‌شود. این نشریه با حفظ سابقه پیشین و با عنوان جدید «دین و بنیای معاصر» منتشر خواهد شد.

صاحب امتیاز
دانشگاه مفید

مدیر مسئول
دکتر سید مسعود موسوی کریمی

سر دبیر:

دکتر میرسعید موسوی کریمی

اعضای هیئت تحریریه:

دکتر اعظم پویازاده

دانشیار دانشگاه تهران

دکتر امیر دیوانی استاد دانشگاه مفید

دکتر سید صادق حقیقت استاد پژوهشکده امام خمینی و انقلاب اسلامی

دکتر ابوالفضل ساجدی استاد موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی

دکتر علی مظهر قراملکی استاد دانشگاه مفید

دکتر میرسعید موسوی کریمی استاد دانشگاه مفید

دکتر حسین واله دانشیار دانشگاه شهید بهشتی

اعضای هیئت تحریریه بین المللی:

دکتر علی پایا

استاد کالج اسلامی لندن

دکتر لیاقت تکیم استاد دانشگاه کلمبیا

دکتر گابریل رینولدز استاد دانشگاه نوتردام

* * * *

مدیر اجرایی: زکریا مهتری

ویراستار ادبی (فارسی): محمدرضا منصفی

* * * *

راهنمای ضوابط نگارشی و ویرایشی مقالات و اصول اخلاقی نشریه و همچنین فرایند پذیرش مقالات در پایگاه اینترنتی نشریه منعکس شده است.

* * * *

نشانی: قم، بلوار شهید صدوقی، دانشگاه مفید، مرکز مطالعات قرآن. کد پستی: ۳۷۱۶۹-۶۷۷۷۷

تلفن: ۳۲۱۳۰۱۵۰ (۰۲۵) نمایر: ۳۲۹۲۵۷۶۴ (۰۲۵)

شاپا چاپی: ۲۸۲۱-۰۴۲۵ شاپا الکترونیکی: ۲۷۸۳-۱۸۸۴

پست الکترونیک: religion@mofidu.ac.ir پایگاه اینترنتی: http://www.religion.mofidu.ac.ir

قیمت: ۵۰۰۰۰ تومان چاپخانه: اشراق

* دوفصلنامه دین و دنیای معاصر در تمام حوزه‌های گسترده و گوناگون مباحث مرتبط آماده پذیرش و بررسی مقالات است.

* اصول شفافیت، حقوق نویسندگان و خوانندگان، ضوابط اخلاقی نویسندگان، داوران، سردبیر، هیئت تحریریه و دفتر نشریه به صورت کامل در سامانه منعکس شده است. دوفصلنامه دین و دنیای معاصر خود و همکاران خود را و همچنین تمامی نویسندگان را مکلف به پیروی از این آیین‌نامه‌ها می‌داند. این آیین‌نامه‌ها اکثراً بر اساس اصول کمیته بین‌المللی اخلاق نشر (COPE) و دستورالعمل‌های داخلی دوفصلنامه دین و دنیای معاصر تدوین شده است.

* مقالات دریافتی تنها در صورتی قابل بررسی هستند که دارای شرایط زیر باشند:

- مقاله ارسالی باید نتیجه مستقیم تحقیقات نویسنده و یا نویسندگان آن باشد و رعایت تمام ضوابط اخلاقی نگارش الزامی است.

- حجم مقاله به همراه تمام اجزاء آن نباید از ۷۵۰۰ کلمه تجاوز کند.

- مقاله باید دارای بخش‌های زیر باشد:

(الف) چکیده فارسی و انگلیسی مقاله، هر کدام حداکثر در ۲۲۰ کلمه؛

(ب) واژگان کلیدی فارسی و معادل انگلیسی آنها (حداکثر ۴ تا ۷ کلمه)؛

(پ) مقدمه، پیکره اصلی مقاله، بحث، نتیجه و همچنین فهرست منابع باید به صورت کامل و دقیق منعکس شود.

(ت) فهرست منابع مقالات پس از پذیرش چاپ مقاله، می‌بایست توسط نویسندگان به زبان انگلیسی ترجمه شوند.

(ث) برای درج و انتقال مقالات به سامانه‌های بین‌المللی معتبر نمایه‌سازی، در صورت درخواست دفتر دوفصلنامه، نویسندگان مکلف‌اند خلاصه‌ای ۷۵۰ کلمه‌ای از مقاله خود تهیه و به زبان انگلیسی ترجمه کنند.

- فایل مشخصات نویسندگان بر اساس نمونه قرار داده شده در سامانه دوفصلنامه، تکمیل و از طریق سامانه ارسال شود.

- فایل تعهدنامه بر اساس نمونه قرار داده شده در سامانه دوفصلنامه، تکمیل گشته و توسط تمامی نویسندگان و ذینفعان مقاله امضا گردد. لازم است هنگام ارسال مقاله، اسکن این برگه در سامانه بارگذاری گردد.

- مقاله ارسالی در هیچ نشریه داخلی یا خارجی چاپ نشده باشد؛ همچنین هم‌زمان به سایر مجلات یا مجموعه‌ها فرستاده نشود.

- نویسندگان مقالات جهت استانداردسازی و تنظیم شیوه ارجاعات و استنادات در مقاله، می‌بایست فایل راهنمای مربوطه را از قسمت «راهنمای نویسندگان» دریافت کرده و تمام قواعد و نکات آن را در مقاله به دقت رعایت کنند.

- شیوه مورد نظر دانشگاه مفید در تدوین استانداردهای نگارشی و ویرایشی متون، فصل ۱۴ از نسخه هفدهم استاندارد شیکاگو است.

* دوفصلنامه دین و دنیای معاصر تمام مقالات دریافتی را با استفاده از سامانه‌های مشابهت‌یاب و بررسی اصالت، بررسی و تحلیل می‌کند. در صورت کشف و قطعیت نقض اصول اخلاقی و بروز سرقت علمی، شدیدترین برخوردها صورت خواهد گرفت.

* تمام فایل‌های نمونه و دستورالعمل‌های کامل چگونگی تدوین و ارسال مقالات در سامانه دوفصلنامه دین و دنیای معاصر درج شده است. لطفاً بر اساس آن‌ها مقالات خود را تدوین و پس از اطمینان از رعایت تمام نکات، اقدام به ارسال مقالات خود نمایید.

سپاهه مقالات

- نقش ملاحظات اخلاقی در استدلال فقهی ۷
 ابوالقاسم فنائی
- وجه دیگر مسئله دین و اخلاق: از وابستگی تا تنش ۵۱
 سید محسن اسلامی
- هوش مصنوعی، آگاهی و باورهای دینی ۷۳
 میرسعید موسوی کریمی
- اسلام اجتماعی در رویکرد آیت الله سیستانی ۱۰۷
 محمدهادی زاهد غروی
- تسری قاعده تفویض دین به معصوم (ع) در تخفیف مجازات‌ها در عصر غیبت و مقایسه آن با دیگر
 ادله تخفیف مجازات در فقه امامیه و مذاهب اهل سنت ۱۳۳
 سید محمد رضا سبط الشیخ، محمد حسن حائری و سید محمد هادی قبولی درافشان
- کاربرد بنای عقلا در فقه جزایی اسلام ۱۵۷
 مهدی خیرخواه
- کاربست قواعد لاضرر و اتلاف در ضمان و مسئولیت ناشی از تخریب محیط زیست ۱۸۱
 محسن ضیاء توحیدی
- تحلیل تطبیقی دیدگاه‌های معاصر درباره آیات ربا در قرآن کریم: با تأکید بر آرای بلعید، شحرور،
 قرضاوی و العشماوی ۲۰۱
 سعید عابد و حمید ایماندار
- علم قدسی در برابر علم مدرن در اندیشه سید حسین نصر؛ بازتاب مبانی معرفت‌شناختی و پیامدهای
 سیاسی در سنت‌گرایی معاصر ۲۲۷
 سیدسجاد آل سیدغفور
- تاب‌آوری دینی مسلمانان در عصر علم ۲۴۷
 جواد درویش آقاجانی
- نقد نئوآتئیسم داروینی از زاویه نگاه جریان‌های منتقد غربی ۲۷۳
 مجتبی افشارپور
- کانت و خدا باوری ۳۰۱
 حسن قنبری
- چکیده و منابع مقالات به زبان انگلیسی 5

Contents

The Status of Moral Considerations in Islamic Jurisprudential Reasoning.....	۷
Abolghasem Fanaei	
Another Side of the Problem of Religion and Morality: From Dependence to Tension	۵۱
Seyyed Mohsen Eslami	
Artificial Intelligence, Consciousness and Religious Beliefs.....	۷۳
Mirsaeid Mousavi Karimi	
Social Islam in Ayatollah Sistani's Approach.....	۱۰۷
Mohamad Hadi Zahed Gharavi	
The Extension of the Principle of Delegation to the Infallible in Mitigating Punishments during the Occultation Era: A Comparison with Other Grounds for Punishment Mitigation in Imāmī Jurisprudence and the Sunni Schools of Law	۱۳۳
Seyyed Mohammadreza SebtAl-shaikh, Mohammadhasan Haeri and Sayyed Mohammadhadi Ghabooli Dorafshan	
The application of common sense in criminal jurisprudence.....	۱۵۷
Mahdi Kheirkhah	
The Application of the Principles of <i>Lā Ḍarar</i> and <i>Itlāf</i> in Liability and Compensation for Environmental Damage	۱۸۱
Mohsen Zia Tohidi	
A Comparative Analysis of Contemporary Perspectives on Quranic Verses on Riba: Emphasizing the Views of Bel'aid, Shahrour ,Al-Qaradawi, and Al-Ashmawi.....	۲۰۱
Saeid Abed and Hamid Imandar	
Sacred Science versus Modern Science in the Thought of Seyyed Hossein Nasr; Reflection of Epistemological Foundations and Political Consequences in Contemporary Traditionalism.....	۲۲۷
Seyedsajjad Aleseydeghafour	
The Religious Resilience of Muslims in the Age of Science	۲۴۷
Javad Darvish Aghajani	
Critique of Neo-Darwinian Atheism from the Perspective of Western-Critical Movements.....	۲۷۳
Mojtaba Afsharpour	
Kant and Theism.....	۳۰۱
Hasan Ghanbari	
Abstracts & Bibliographies in English	5

****** *The Journal of Religion and the Contemporary World* is ready to review and accept articles in all subjects related to religion and the related academic research.

* Principles of transparency, rights of authors and readers, ethical codes of authors, reviewers, editors, editorial board and the office of journal are fully reflected in the website. *The Journal* considers itself and its associates, as well as all authors, obligated to comply with these principles and regulations. These principles have mostly been codification in accordance with the principles of the Committee on Publication Ethics (COPE) and the internal guidelines of *The Journal of Religion and the Contemporary World*.

* Articles that received only with the following conditions, will be considered:

- Article must be a conclusion of its author's studies. It is mandatory to observe all ethical principles for writing.
- The article and all of its components should not exceed 7500 words.
- Articles must have these parts:
 - A) Persian and English abstract, up to 220 words.
 - B) Keywords in Persian and English, (4 to 7 words).
 - C) Introduction, main idea, discusses, conclusion and also the references must be complete and sound.
 - D) If the article was accepted for publishing, list of references must be translated in English by author.
 - E) For submitting articles in some of the international indexing systems, by the request of office of the journal, all authors are obligated to write a short article of their articles in 750 words.
- Authors profile must be completed according to the sample which is uploaded in Authors Guidelines and sent via website of the journal.
- The letter of commitment and conflict of interest, on the basis of the sample, must be completed and uploaded on our website and signed by all authors and beneficiaries. When an article is submitted, it is necessary to scan and upload sheet of the letter of commitment.
- Articles which are sent to Economic studies and policies, should not be published before in other national or international journals or as parts of books and collections.
- All citations and references of articles must be throughfully arranged by the authors of articles according to the instructions mentioned in Author's Guideline.
- Mofid University's official method of academic writing and editing standards is according to the 14th chapter of Chicago Style, 17th Edition.

* *The Journal of Religion and the Contemporary World* will review and analyze all received papers by verify authenticity systems and plagiarism detection tools. In case of discovering violation of ethical principles or the incidence of plagiarism, the most intense encounters will take place.

* All sample files and complete instructions on how to edit and submit articles are uploaded in the website. Please edit your articles based on them and submit your articles after ensuring that you follow all the points.

Journal of
RELIGION
&
THE CONTEMPORARY WORLD

Publisher:

Mofid University

Director in-charge:

Dr. Seyed Masoud Mousavi Karimi

Editor in-chief:

Dr. Mirsaeed Mousavi Karimi

National Editorial Board:

Dr. Azam Pouyazadeh	<i>Tehran University</i>	
	Prof. Amir Divani	<i>Mofid University</i>
Prof. Seyed Sadegh Haghighat	<i>Research Institute of Imam Khomeini and Islamic Revolution</i>	
	Dr. Abolfazl Sajedi	<i>Imam Khomeini Education and Research Institute</i>
Prof. Alimazhar Gharamaleki	<i>Mofid University</i>	
	Prof. Mirsaeed Mousavi Karimi	<i>Mofid University</i>
Dr. Hossein Valeh	<i>Shahid Beheshti University</i>	

International Editorial Board:

Dr. Ali Paya	<i>The Islamic College</i>	
	Dr. Liyakat Takim	<i>Columbia University</i>
Dr. Gabriel Said Reynolds	<i>Notre Dame</i>	

* * * *

Executive Manager: Zakaria Mehtari

Persian Language Editor: Mohammad Reza Monsefi

* * * *

Articles should be sent only through our website

* * * *

Postal Address: Center for Quranic Studies, Mofid University, Sadoughi Blv,
Qom, Iran.

Tell: (025)32130150 **Fax:** (025)32925764

ISSN (O): 2783-1884 **ISSN (P):** 2821-0425

Email: religion@mofidu.ac.ir

Website: <http://religion.mofidu.ac.ir>

Journal of
RELIGION
&
THE CONTEMPORARY WORLD

Semi-annual, Volume 12, Number 2
Issue 23, Fall 2025 & Winter 2026

ISSN(P): 2821-0425 ISSN(O): 2783-1884

<https://religion.mofidu.ac.ir>

- * The Status of Moral Considerations in Islamic Jurisprudential Reasoning
- * Another Side of the Problem of Religion and Morality: From Dependence to ...
- * Artificial Intelligence, Consciousness and Religious Beliefs
- * Social Islam in Ayatollah Sistani's Approach
- * The Extension of the Principle of Delegation to the Infallible in Mitigating ...
- * The application of common sense in criminal jurisprudence
- * The Application of the Principles of Lā Ḍarar and Itlāf in Liability and ...
- * A Comparative Analysis of Contemporary Perspectives on Quranic Verses ...
- * Sacred Science versus Modern Science in the Thought of Seyyed Hossein Nasr...
- * The Religious Resilience of Muslims in the Age of Science
- * Critique of Neo-Darwinian Atheism from the Perspective of Western-Critical...
- * Kant and Theism

Center for Quran Studies
Mofid University